

Kalmar Senioruniversitet
I samverkan med Folkuniversitetet i Kalmar

A photograph of autumn foliage, showing green and yellowing leaves in the foreground and a blurred background of a grassy field and trees.

Höstprogram 2024

INNEHÅLL

Ordförande har ordet	4
Grundidéer, verksamhet, medlemskap.....	5
Månadsmöten	6
Föreläsningar	
Aktuellt från Linnéuniversitetet	10
Musik	13
Studiecirklar	
Språk	16
Litteraturcafé	20
Historia.....	21
Vinkunskap	24
Det svenska kulturlandskapet	25
Exkursioner	26
Hälsa	28
Aktiekunskap	29
Anmälan och antagning	30
Kalmar Senioruniversitets styrelse	32
Kansligrupp & Folkuniversitetets kontaktperson	33
Kalendarium	24

Var så god!

Här kommer höstprogrammet 2024!

En spännande höst med Kalmar Senioruniversitet (KSU) kan utlovas!

Vi försöker i bästa mening vara en samlingsplats för bildning och kunskap i olika ämnen genom att anlita föreläsare och kursledare som är specialister inom sina respektive ämnesområden.

Genom våra studiecirklar knyter vi också an till en folkbildningstradition och erbjuder ett stort antal kurser med hög kvalitet i olika ämnen. Deltagande i dessa kurser kräver inte någon särskild behörighet – alla är välkomna!

Styrelsen ber om din hjälp att utveckla verksamheten. Dina idéer och förslag om att förnya kurser, tipsa om föreläsare är mycket värdefulla. Tveka inte att ta kontakt med oss. Glöm heller inte att informera vänner och bekanta om KSU.

Vi samverkar med Folkuniversitetet som bland annat svarar för kursanmälningar, utskick av kallelser och fakturor samt telefonfrågor när vårt kansli inte är öppet.

Besök gärna vår hemsida www.kalmarsu.se regelbundet. Där kan du anmäla dig till kurser, se förändringar av utbudet och få besked om nya aktiviteter.

Under 2024 går KSU över till "Mina aktiviteter" för administrativ medlemshantering och detta möjliggör digitala massutskick vid förändringar i vårt program. Vi undersöker även att via "Mina aktiviteter" hantera kursanmälningar och fakturahandling. I förlängningen kanske vi även övergår till digitala kataloger.

Jag slutar med att rikta ett stort tack till alla som möjliggjort höstens programutbud.

Kalmar Senioruniversitet
Lars Carlsson, ordförande

KALMAR SENIORUNIVERSITET

Kalmar Senioruniversitet är en ideell förening för seniorer som fyllt 55 år och lämnat yrkeslivet helt eller delvis. Föreningen vänder sig till seniorer som under trivsamma former vill fortsätta att förkovra sig och utbyta erfarenheter. Föreningen har varit verksam sedan 1999 och samverkar med Folkuniversitetet. Vår hemsida hittar du på www.kalmarsu.se

Grundidéer

För seniorer av seniorer – Politiskt, fackligt och religiöst obundet
Låga års- och kursavgifter – Aktiviteterna i regel på dagtid
Medlemskap utan formella meriter

Verksamhet

- Månadsmöten med föredrag inom varierande ämnesområden
- Studiecirklar i bl.a. språk, litteratur, historia, natur
- Föreläsningar inom natur-, kultur- och samhällsvetenskapliga områden
- Exkursioner och studiebesök under sakkunnig ledning
- Resor av varierande längd till historiskt och kulturellt intressanta platser såväl i Sverige som i andra länder

Medlemskap

Medlemskortet blir giltigt när medlemsavgiften har betalats. Medlemsavgift: 250 kr per kalenderår. Medlemskap gäller när årsavgiften är betald. Nya medlemmar anmäler sig via vår hemsida www.kalmarsu.se eller vid kontakt med vår expedition. Tfn 070 608 62 45, tisdagar kl. 10.00-12.00. **Läs mer om anmälan på sidan 30.**

Mina Aktiviteter

Vi övergår nu till ett nytt system för ditt medlemskap, det kallas Mina Aktiviteter. Därifrån skickas via e-post en anmodan att betala medlemsavgiften. Det kommer även att vara möjligt att betala med Swish. När du har betalat får du ett kvitto via mejl där det finns en länk till ditt medlemskort. Spara det i din mobiltelefon eller skriv ut det på papper. Vi kommer inte trycka några medlemskort från och med 2024. Om vi inte har någon e-postadress skickar vi brev i stället.

Du kommer även att kunna logga in till Mina Aktiviteter, minaaktiviteter.se. Länk till din sida finns bland ikonerna nederst i mejl från minaaktiviteter.se, se sidan 31. Där kan du ändra dina uppgifter som exempelvis adress eller e-postadress.

Vår kanslipersonal kommer att vara behjälpliga om du får problem.

Medlemsförmåner: Som medlem har du möjlighet att utan kostnad delta i Månadsmötena och lyssna till föreläsningar i aktuella ämnen. Mot en låg kostnad kan du delta i studiecirklar, exkursioner, studiebesök och korta resor. Folkuniversitetet lämnar tio procent rabatt på sina kurser som ges på Kaggensgatan 42.

MÅNADSMÖTEN

Månadsmöten äger rum måndagar datum enligt nedan kl. 13.30 till ca 15.00 i Lorensbergskyrkan, Lorensbergsleden 8, Kalmar. Månadsmöten är avgiftsfria för medlemmar. Övriga erlägger 100 kr per månadsmöte.

9 september Ungdomlighet

Mats Trondman är seniorprofessor på Linnéuniversitetet. Lever vi en tid med "brådmogna" barn, "vuxna" ungdomar, "ungdomliga" vuxna och pensionärer? Det är den drivande frågan i föreläsningen. För att både problematisera och försöka besvara frågan fokuserar Trondman tre teman:

- Den förlängda ungdomstiden: När blir vi vuxna?
- Ny relationsgrammatik: hur ser vuxna och barn/ungdomar på varandra och vilka är konsekvenserna för relationerna dem emellan?
- Vuxenrollen i en ny tid: Får och bör en vuxen vara en auktoritet?

Det är Trondmans idé att när ungdomstiden förlängs i en tid av ny relationsgrammatik så utmanas vuxnas auktoritet. På gott och ont!

MÅNADSMÖTEN

7 oktober Terranauterna – om människans dröm att upptäcka och kartlägga världen

Staffan Bergwik, professor i Idéhistoria vid Stockholms universitet berättar om hur människan sedan nio tusen år försökt att avbilda världen och därigenom skaffa sig makt. Vi får följa försöken att kartlägga världen via Columbus, Mercator (och kanske även Sven Hedin) fram till dagens satelliter.

Viljan att kunna överblicka världen ledde den västerländska människan upp på de högsta bergstopparna och så småningom upp i luften, i ballonger, flygplan och rymdfarkoster. Men berättelsen om hur jorden upptäcktes och kartlades har också mörkare stråk. Kolonialism och imperialism följde när människan med överblick skaffade sig makt. Hur kan vi använda arvet från upptäckarna på rätt sätt idag?

MÅNADSMÖTEN

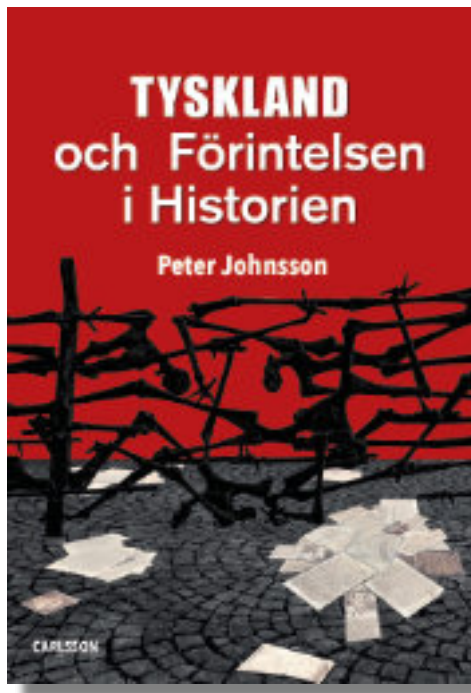
4 november

Tyskland och förintelsen i historien 1923–2023

Peter Johnsson redogör i sin senaste bok inte bara för Hitlers och nazismens historia utan också hur den historien efter andra världskriget i Tyskland först förträngdes, sedan successivt återkom för att idag vara överallt närvarande i det offentliga rummet. Det är utifrån de fyra substantiven Historien, Glömskan, Återkomsten och Närvaron som han berättar om historien i tre för Hitler centrala städer: München, Nürnberg och Berlin. Hitler kallade München för den nazistiska rörelsens stad, Nürnberg för de nazistiska partidagarnas stad och München skulle i det tusenåriga riket förvandlas till världens huvudstad.

I sin föreläsning kommer Peter Johnsson ta oss med på en resa genom Tyskland till dessa städer där historien sammanflätas med nutid.

Styrelsen planerar att genomföra en resa i slutet av våren 2025 för den historieintresserade till dessa städer med Peter Johnsson som reseguide.

MÅNADSMÖTEN

2 december

Världsarv i världen och på Öland.

Följ med på en resa till några av jordens mest unika platser.

Emma Rydnér, arkeolog och kommunikatör, är verksam som världsarvssamordnare för Unescos världsarv Södra Ölands odlingslandskap.

Ett världsarv är en unik kultur- eller naturhistorisk miljö som vittnar om människans eller jordens historia. Tillsammans fungerar världsarven som en stor bok där varje världsarv representerar ett kapitel och på så sätt bidrar med sin historia. Södra Ölands odlingslandskap är berättelsen om hur lantbrukarna i generation efter generation skapar ett unikt odlingslandskap med radbyar, åkrar, sjömarker och alvarmarker.

Det är FN-organisationen Unesco som ansvarar för världsarvslistan.

FÖRELÄSNINGAR / FORSKNING

Aktuellt från Linnéuniversitetet

”Ett modernt universitet i Småland”

Föreläsningsserien vill visa på universitetets olika kunskapsmiljöer. Föreläsarna delger oss de senaste rönen inom några aktuella forskningsområden.

Avgift	200 kr för höstens föreläsningsserie Övriga erlägger 100 kr per föreläsning
Tid	Onsdag 18 september, 16 oktober och 13 november kl 13.30–15.00
Lokal	Lorensbergskyrkan, Lorensbergsleden 8, Kalmar
Ansvärig	Lena Persson, tfn 073 0530306

18 september

E-hälsa och digitalisering inom vård, hälsa och omsorg

Clara Axelsson, projektledare och **Lina Nilsson**, docent i hälsoinformatik presenterar eHälsainstitutet och ger exempel på aktuell forskning och utvärdering inom området e-hälsa.

eHälsainstitutet är en del av Institutionen för Medicin och Optometri vid Linnéuniversitetet och utgör en mötesplats för forskning, utvärdering, samverkan och utbildning inom e-hälsa. Vi kommer ta avstamp i de utmaningar som hälsa, vård och omsorg står inför och ge exempel på hur digitala verktyg kan förändra verksamheter men också hur de kan förändra för individen. Vi kommer berätta om våra pågående projekt som exempelvis handlar om digitala vårdmöten, välfärdsteknik, implementering av digitala verktyg och utvärdering av nyttan med digitalisering.

FÖRELÄSNINGAR / FORSKNING

16 oktober

Informationspåverkan och desinformation – hot mot medierna och demokratin

Andreas Önnersfors, projektledare för Faktajouren vid Fojo men också professor i idéhistoria. Önnersfors arbetar på Medieinstitutet Fojo med att utbilda svenska journalister för att kunna identifiera och bemöta desinformation. Men vad är det egentligen? Kampanjen mot socialtjänsten som pågick 2021–2023 är ett skolboksexempel hur en sårbarhet i samhället kan utnyttjas. Känsliga förhållanden som att myndigheterna omhändertar barn kan snabbt blåsas upp till att anta andra dimensioner och integreras in i större berättelser om att Sverige inte gillar muslimer. Kampanjen med koranbränningarna följde samma mönster. Men det finns också andra exempel. I de sociala medierna sprids dessa berättelser snabbt till en global publik och mobiliserar känslor som negativt påverkar Sverige bilden. Utvecklingen påskyndas av de så kallade syntetiska medierna som skapas med hjälp av generativ artificiell intelligens. Går det att skydda sig mot falsk information och vad krävs det av svenska medier att kunna motstå otillbörlig informationspåverkan? Ett sätt är att öka den digitala källkritiken och kunna verifiera mera.

Önnersfors ger under 2024 ut boken “Konspirationsteorier. Meningsskapande berättelser i historia och nutid”.

13 november

Linnéuniversitetet idag och i framtiden

Niklas Ammert, professor i historia och prorektor vid Linnéuniversitetet berättar om universitetet och dess verksamhet. Sedan fusionen mellan Högskolan i Kalmar och Växjö universitet den 1 januari 2010 har Linnéuniversitetet utvecklats till det sjätte största lärosätet i Sverige. Under de första 15 åren har såväl forskning som utbildning utvecklats. Nu pågår arbetet med ny strategi och nya mål för universitetet.

Ammert presenterar också den historiedidaktiska forskning han bedriver. I människors möten med historia är ofta värderelaterade frågor synliga, ibland till och med framträdande. Värdefrågor skapar mening och intresse, men samtidigt finns risk att historieskrivning och historieundervisning moraliserar. Genom forskningsarbete i flera internationella projekt har frågan om historia och värdefrågor undersökts.

Bild: *Chez moi*. Konstnär: Harriet Backer. Creative Commons

Svensk Musikhistoria – 1800-talet

Johan Sandholm är folkbildare och musiker. I serien svensk musikhistoria – 1800-talet tar han upp musikens utveckling i Sverige under detta denna händelserika sekel.

25 september	Crusell och Eggert
9 oktober	Malla Silfverstolpes fredagssalong
23 oktober	Berwald och Norman
6 november	Tonsättarinnor i ett manligt musikliv
20 november	Vi samlar folkmusik

Kursledare	Johan Sandholm, tfn 070-699 60 83
Deltagarantal	30
Avgift	300 kr för hela serien
Tid	Onsdagar kl. 10.00–12.15. Fem tillfällen.
Lokal	Lorensbergskyrkan, Lorensbergsleden 8, Kalmar
Ansvarig	Ulla Henriksson, tfn 070 335 59 07

Opera

Peter Hausenkamp är passionerad operaälskare och har arbetat inom operan.

Samarbete kommer att ske med Kalmar Teaterförening som visar olika opera-föreställningar från Metropolitan i New York. Kursen belyser olika artisters roller och olika uppsättningar samt ger en del anekdoter från operavärlden. Deltagarna kommer att ha möjlighet att påverka innehållet.

Kursen vänder sig till såväl erfarna som nya lyssnare.

Kursledare	Peter Hausenkamp, tfn 076 113 04 77
Deltagarantal	30
Avgift	300 kr för hela serien
Tid	Onsdagar kl. 10.00–12.15, jämna veckor 18/9, 2/10, 16/10, 30/10, och 13/11
Lokal	Lorensbergskyrkan, Lorensbergsleden 8, Kalmar
Ansvarig	Bengt Holmberg, tfn 070 604 96 25

Klassisk musik

Under höstterminen kommer vi lyssna på några av de största kompositörerna som Bach, Händel, Beethoven, Mozart och Schubert men även musik där djur, natur och symfonier med namn är med.

27 september	Djur, natur och årstider i musiken
11 oktober	Bach och Händel, barockens mästare
25 oktober	Beethoven, mästarens tre perioder
8 november	Mozart och Schubert, de sista åren
22 november	Symfonier med namn

Kursledare	Sune Berglund, tfn 070 371 63 15
Deltagarantal	40
Avgift	300 kr för hela serien
Tid	Fredagar enligt ovan kl. 09.30–11.45
Lokal	Kulturskolan, Baronen, Skeppsbrogatan 6
Ansvarig	Bengt Holmberg, tfn 070 604 96 25

STUDIECIRKLAR

Lokal för studiecirkel: Folkuniversitetet,
Kaggensgatan 42, Kalmar, om inte annat anges.

NIVÅSKALA FÖR SPRÅKKURSER

För språkkurser gäller Europarådets rekommenderade nivåskala. Var och en kan själv med hjälp av skalan i grova drag bestämma sin nivå och söka rätt kurs.

Nivå Nybörjare

Jag har inga eller mycket ringa förkunskaper.

Nivå A1

Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser. Jag kan presentera mig själv och ställa enkla frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt.

Nivå A2

Jag kan förstå fraser och vanliga ord som rör personliga förhållanden. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang.

Nivå B1

Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända vardagliga ämnen. Jag kan länka ihop fraser på ett enkelt sätt för att beskriva erfarenheter och skeenden.

Nivå B2

Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd i stort löper utan problem. Jag kan uttala mig klart och detaljerat om många olika ämnen.

Nivå C1

Jag kan läsa krävande texter och är även medveten om underförstått innehåll. Jag kan uttrycka mig nästan helt obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för olika ändamål.

Nivå C2

Jag kan utan problem förstå så gott som allt jag hör eller läser och referera till fakta och argument. Jag kan uttrycka mig i så gott som alla situationer spontant och helt flytande.

SPRÅK

Engelsk konversation – Nivå B1

Kursen riktar sig till dig som har grundläggande kunskaper i engelska men vill träna ditt uttal och bygga på ditt ordförråd. Du får träna vardagsspråk samt att förstå och kommunicera i olika sammanhang. Fokus ligger på att tala engelska, kompletterat med lite grammatik.

Kursledare	Marianne Bram, tfn 073 386 30 61
Deltagarantal	12
Litteratur	“Pick & Mix 2”
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur tillkommer.
Tid	Onsdagar kl. 10.00–12.30, varje vecka. Start 4 september. Tio tillfällen.
Ansvarig	Claes Forsgren, tfn 070 561 26 19

Engelsk konversation – Nivå B2

Vi läser texter och samtalar kring dessa.

Kursledare	Jill Östlund, tfn 0480 41 12 86
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur och material tillkommer.
Tid	Tisdagar kl. 10.00–12.15, udda veckor.
Start	10 september. Sju tillfällen.
Ansvarig	Claes Forsgren, tfn 070 561 26 19

Tyska – Nybörjare och A1

Kursen är tänkt för dig som har inga eller mycket ringa förkunskaper. Målet är att använda mycket enkla ord och fraser och kunna ställa enkla frågor och kommunicera på ett enkelt sätt.

Kursledare	Monica Beyersdorf Tfn 070 145 70 50
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur och material tillkommer.
Tid	Torsdagar kl. 13.00–15.15, varje vecka.
Start	5 september. Sex tillfällen.
Ansvarig	Kristina Ankarberg Karlbom Tfn 070 655 05 63

Tyska – Nivå B1

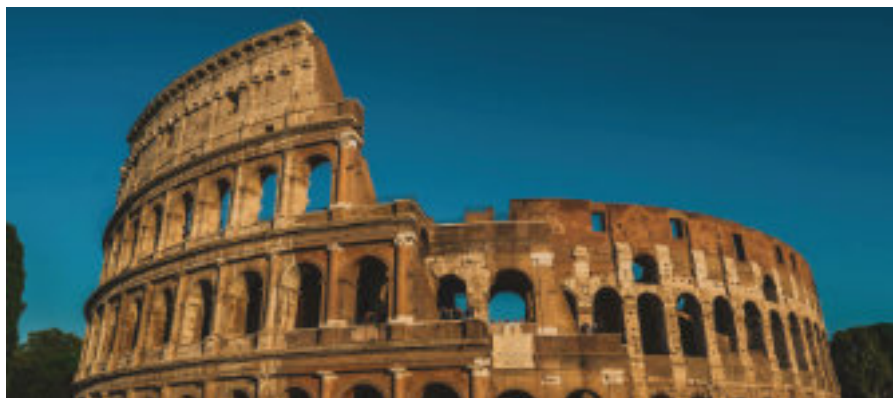
Vill ni bättra på ert ordförråd, uttal och flyt samt har grundläggande kunskaper i grammatik? Välkommen då till denna cirkel där vi samtalar om aktuella händelser, läser tidningsartiklar och får inblick i tyskspråkiga länders kultur och geografi. Deltagarnas egna ämnesförslag välkomnas.

Kursledare	Inger Ilg, tfn 073-581 75 36
Deltagarantal	14
Litteratur	Lieber Deutsch 5
Avgift	350. Kostnad för litteratur och material tillkommer.
Tid	Måndagar kl 10.00-12.15, jämna veckor. Start den 16 sept. Sju tillfällen.
Ansvarig	Kristina Ankarberg Karlbom, tfn 070-655 05 63

Italienska – Nivå A2

Kursen vänder sig till dig, som har haft och har ett stort intresse för Italien och dess kultur och språk. Kursboken är Comunicare 2 och den inspirerar oss till samtal om aktuella händelser och platser i Italien. Vi läser italienska noveller, romaner och tidningsartiklar. Berättar om italienska städer vi besökt och presenterar dem för gruppen.

Kursledare	Inger Adriansson, tfn 076 141 30 35
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur och material tillkommer.
Tid	Tisdagar kl. 10.00–12.15, jämna veckor.
Start	3 september. Sju tillfällen.
Ansvarig	Ulla Henriksson, tfn 070 335 59 07

Franska – Nivå B1

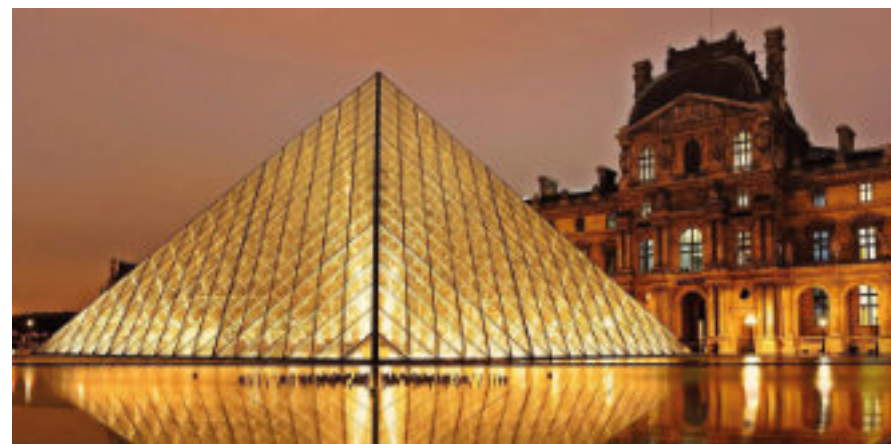
Kursen vänder sig till dig som har grundläggande kunskaper i franska och vill uppnå bättre ”flyt” i det muntliga samt utöka ditt ordförråd. Du får en inblick i fransktalande länders kultur och geografi. Fokus ligger på kommunikation på franska.

Kursledare	Inger Ilg, tfn 073-581 75 36
Deltagarantal	10
Litteratur	Escalade 4
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur och material tillkommer
Tid	Tisdagar kl 10.00–12.15, udda veckor Start den 10 sept. Sju tillfällen.
Ansvarig	Kristina Ankarberg Karlbom, tfn 070-655 05 63

Franska – Cercle de lecture

En bokcirkel där vi diskuterar, undrar och funderar över texten vi läst. Givetvis sker allt samtal på franska. Kompetenskrav runt B1/B2-nivån. On est ici pour cause du plaisir de parler français!

Kursledare	Lars Rudling, tfn 073 358 53 87
Deltagarantal	12
Litteratur	Deltagarna meddelas detta efter antagningen
Avgift	350 kr. Kostnad för litteratur och material tillkommer.
Tid	Onsdagar kl.13.00–15.15, jämna veckor. Start den 4 september. Sju tillfällen
Ansvarig	Ulla Henriksson, tfn 070 335 59 07

LITTERATUR

Litteraturcafé

Vi ses en gång i månaden på Stadsbiblioteket, samtalar om böcker vi läst och dricker eftermiddagskaffe/te. De dagar och teman vi valt för våren är:

3 september	Dina 3 bästa böcker från sommaren
1 oktober	Familjer
5 november	Vad media rekommenderat 2024
3 december	Biografier

Temaansvarig	Charlotte Tebrell, tfn 070 865 36 83
Deltagarantal	16
Avgift	400 kr för hela serien. Inklusivt fika.
Tid	Tisdagar enligt ovan kl. 13.30–15.45
Lokal	Kalmar Stadsbibliotek, Esplanaden 30
Ansvarig	Ann-Britt Sparre, tfn 073 340 43 01

HISTORIA

Sveriges historia – Från Gustav Vasa till freden i Nystad 1721

Hur har Sverige utvecklats till det land det är idag?

Följ med på en resa som börjar 8000 år före vår tidräkning. Den andra delen handlar huvudsakligen om Vasatiden då Sverige stiger fram som en enad nation och om den efterföljande Stormaktstiden.

En hel del av det vi lärde oss i skolan har visat sig vara felaktigt. Vad säger historikerna idag?

Kursledare	Ulf Bergman, tfn 070 586 25 68
Deltagarantal	16
Avgift	300 kr för hela serien
Tid	Tisdagar kl. 13.00–15.15. Fyra tillfällen. 8 oktober, 22 oktober, 5 november och 19 november
Ansvarig	Lars Carlsson, tfn 070 217 05 71

Gustav Vasa gömmer sig för dansken, enligt Johan Fredrik Höckert. Foto: Wikimedia

HISTORIA

1900-talets historia – Första världskriget – Urkatastrofen

Första världskriget 1914–1918 var en av Europas mest genomgripande historiska händelser med över 10 miljoner döda och mer än 20 miljoner skadade.

Krigets följder var avgörande för hela 1900-talets världshistoria, inte bara Europas. Fyra imperier gick under (Ryssland, Tyskland, Österrike-Ungern och det Osmanska riket), och nya länder bildades från Norra Ishavet till Medelhavet.

I Mellanöstern skapades nya stater som gav upphov till dagens konflikter.

Freden som skulle göra slut på alla krig visade sig istället bli ”alla krigs moder”.

Kursledare	Lars Carlsson, tfn 070 217 05 71
Deltagarantal	16
Avgift	300 kr.
Tid	Torsdagar kl. 10.00–12.15. Fyra tillfällen: 31 oktober, 7 november, 14 november och 21 november
Ansvarig	Kristina Ankarberg Karlbom, tfn 070 655 05 63

HISTORIA

Kyrkornas mysterium

Citat från Smålands Akademis motivering då de 2023 tilldelar Peter Bexell Wallquistpriset: ”Med ett tusenårigt perspektiv har han förkovrat sig i, och förmedlat en djup kunskap om, landets kyrkobyggnader, kyrkorum och gudstjänstliv.”

Utformningen av kyrkobyggnader i vårt land har genom århundraden präglats av de olika stilarter, funktioner, byggnadsmaterial och detaljer som varit gällande för platsen och epoken. Gudstjänsten är i grunden densamma, men dess former har skiftat under olika tider, liksom trons gestaltning och människors tankevärld. Inredning, bildvärld och rumsarrangemang visar både kontinuitet och variation. Efter en inledande samling om kyrkorummens bildvärld gör vi fyra exkursioner i närområdet till kyrkor från de senaste fyra århundradena. De får vittna både om kyrkolivet när de byggdes och om hur de förändringar som de genomgått hör samman med församlingens skiftningar.

Kursledare	Peter Bexell, tfn 073 426 08 46
Deltagarantal	20
Kurslitteratur	Kyrkornas mysterium. Tid-rum-liv-gudstjänst av Peter Bexell
Avgift	300 kr. Kostnad för litteratur tillkommer.
Tid	Tisdag 15 oktober sker en introduktionsföreläsning på Folkuniversitetet kl. 13.00–15.00. Därefter besöker vi fyra kyrkor i Kalmar och dess närområde. Tisdagar kl. 09.30–11.45 (plus restid). Domkyrkan 22 oktober, Kråksmåla kyrka 5 november, Örsjö kyrka 19 november och S:ta Birgitta 3 december. Resor sker med egen bil – alternativt samåkning (exkursionerna i okt och dec sker i själva Kalmar)

Ansvarig Lars Carlsson, tfn 070 217 05 71

Kråksmåla kyrka 1926 och Örsjö kyrka. Bilder från Kalmar läns museum.

VINKUNSKAP

Vinkunskap

Kursen omfattar en genomgång av de vanligaste druvsorterna. Vi provar viner på dessa druvor i olika varianter. Kursen ger också kunskap om provningsteknik, vinodling och vinframställning.

Kursledare	Christer Rosén
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr. Kostnad för viner tillkommer.
Tid	Måndagar kl. 18.00–20.15 ojämna veckor. Start den 7 oktober. Fem tillfällen.
Lokal	Vegagatan 8 C (ingång på gaveln) Kalmar
Ansvarig	Lars Carlsson, tfn 070 217 05 71

NATUR

Det svenska kulturlandskapet

Kursen belyser det svenska kulturlandskapets utveckling från jägar- och samlarstadiet fram till det moderna jordbruket. Faktorer som markanvändning, djurens betning, skötsel av slätterrängar, åkerbruk samt tekniska innovationer har här spelat stor roll. Även statliga ingripanden i form av skiftesreformer har haft väsentlig betydelse.

Kursen omfattar tre föreläsningar samt en heldagsexkursion till Bråbygd, som är känd som ett av Sveriges största sammanhängande kulturlandskap och klassat som riksintresse för natur- och kulturmiljövården. Med äldre lantmäterikartor som grund kommer bland annat utvecklingen av en by att studeras.

Kursledare	Arnold Samuelsson, tfn 076 241 60 64
Deltagarantal	10
Avgift	300 kr
Tid	Onsdagar kl. 13.00-15.15 28 augusti, 4 september och 11 september.
Exkursion	Någon helg i sept efter överenskommelse med deltagarna
Ansvarig	Bengt Holmberg, tfn 070604 96 25

NATUR / EXKURSIONER

Spännande på mellersta Öland

Jan Mikaelsson är geolog och med en geologs ögon och syn på landskapet gör vi en tur på mellersta Öland. Vi lär om kalkstenens natur- och kulturhistoria i Mysinge och vi går en lättisam promenad utmed stranden i Stora Frö och tittar på vackra stenar från Sveriges alla hörn. Vi fikar vid Möckelmossen och pratar om varför ett alvar ser ut som det gör. Och inte nog med det, vi besöker järnåldersborgen Gråborg i Mittlandet och försöker fläta ihop 2 vetenskaper. Senare på eftermiddagen styr vi kosan mot Kapelludden och den medeltida hamnen Sikevarp. Här filosoferar vi bland annat kring östra Ölands unika kustmiljöer. Det blir en härlig resa med nära och lättillgängliga platser.

Kursledare	Jan Mikaelsson
Deltagarantal	45 per grupp
Avgift	350 kr
Tid	Du kan välja mellan två olika tillfällen. Grupp 1 tisdag 10 sept kl 08.30 – ca 17.00 Grupp 2 torsdag 12 sept kl 08.30 – ca 17.00
Plats	Samling vid Pressbyrån, Fiskaregatan i Kalmar för vidare resa med gemensam buss (buss och fika ingår i avgiften) Medtag egen lunch som intas ute i naturen
Ansvarig	Lena Persson, tfn 073-0530306

NATUR / EXKURSIONER

Möt höstens fåglar på Öland

Donat Hullmann är ornitolog och tar oss under två dagar med ut i naturen och i fåglarnas värld på södra Öland.

Vi möter vanliga och ovanliga fåglar under deras flytt mot varmare breddgrader. Vilka fågellokaler på södra Öland vi besöker avgörs av var det finns flest och mest intressanta fåglar vid respektive tillfälle. Vi hoppas få se både småfåglar, vadare, änder och rovfåglar. Du får vara med om två dagar med fina naturupplevelser.

Klä dig klokt och glöm inte egen fika. Ta med kikare! Vi har inte möjlighet att låna ut kikare längre.

Du kan välja mellan fyra alternativa kurstillfällen:

- Grupp 1: Måndagar 2 september och 23 september kl. 08.00 – ca 12.00
- Grupp 2: Måndagar 2 september och 23 september kl. 12.30 – ca 16.30
- Grupp 3: Tisdagar 3 september och 24 september kl. 08.00 – ca 12.00
- Grupp 4: Tisdagar 3 september och 24 september kl. 12.30 – ca 16.30

Kursledare	Donat Hullmann
Deltagarantal	20 per grupp
Avgift	400 kr totalt för båda tillfällena
Tid	Se ovan
Plats	Första tillfället: Parkeringen i Beijershamn. Andra tillfället: Södra Öland. Exakt plats meddelas under första tillfället.
Ansvarig	Pär Svensson Tfn 070-647 01 79

HÄLSA

Att röra sig enkelt och lätt

Feldenkraismetoden är en etablerad metod för att lära sig minska spänning och trötthet, och som också lindrar smärta och stelhet. Metoden är uppbyggd på vårt ursprungliga, medfödda sätt att röra oss. Undervisningen sker i grupp och syftar till ökad medvetenhet genom rörelse. Deltagarna utför, mestadels liggande på golvet, långsamt rörelser efter lärarens instruktioner.

Kursledare	Agneta Stenkula, tfn 070 760 82 24
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr
Tid	Fredagar kl. 10.00–12.15 varje vecka med start 25 oktober Sex tillfällen
Utrustning	Bekväma kläder
Lokal	Slottsvägen 1, Kalmar (bakom Söderports restaurang)
Ansvarig	Lars Carlsson, tfn 070 217 05 71

EKONOMI

Aktiekunskap – grundkurs

Kursen ger en övergripande kunskap om aktier och aktieplacering och leds av Carl-Axel Nilsson. Han har mångårig erfarenhet av arbete med aktieplacering via sitt arbete på Sparbanken/Swedbank och genom sitt engagemang i lokalavdelningen av Aktiespararna. I kursen ingår ett besök på Aktiespararnas kvällsmöte i Kalmar.

Kursledare	Carl-Axel Nilsson, tfn 070 848 82 02
Deltagarantal	10
Avgift	350 kr
Kurslitteratur	”Allt du behöver veta om aktier” av Ingvar Karlsson.
Tid	Torsdagar ojämnta veckor kl. 09.30–11.45. Fem tillfällen. Start 12 september. Tidpunkt för besök hos Aktiespararna efter överenskommelse med deltagarna.
Ansvarig	Claes Forsgren, tfn 070 561 26 19

Aktiekunskap – fortsättningskurs

Deltagande förutsätter grundkunskaper om aktier t.ex. via Senioruniversitetets grundkurs.

Kursledare	Carl-Axel Nilsson, tfn 070 848 82 02.
Deltagarantal	10
Avgift	300 kr
Tid	Torsdagar jämna veckor kl. 09.30–11.45. Fyra tillfällen. Start 19 september.
Ansvarig	Claes Forsgren, tfn 070 561 26 19

ANMÄLAN OCH ANTAGNING

Anmälan

Anmälan till kurser, studiebesök och exkursioner inkommen t.o.m. torsdagen den 13 juni dateras detta datum. Vid överteckning detta datum sker lottning bland de anmälda. Därefter dateras anmälningarna efter ankomstdatum.

Anmälan görs till Kalmar Senioruniversitet antingen via Internet eller med anmälningsblankett. Du får en bekräftelse på att vi mottagit din anmälan.

Anmälan är bindande.

Anmälan via:

Internet

Gå in på www.kalmarsu.se och klicka på:

1. Kursanmälan
2. Anmälan via Internet
3. Hösten 2024
4. De kurser/arrangemang som du vill anmäla dig till

Anmälningsblankett

Blanketterna skickas ut tillsammans med katalogen och kan även hämtas på vår hemsida www.kalmarsu.se under fliken ”Kursanmälan”.

Antagning

För att bli antagen till sökta kurser, studiebesök och exkursioner skall medlemsavgiften för 2024 vara betald. Kallelse får du i brev eller via e-post senast 14 dagar före aktivitetens start. Av detta framgår om du antagits eller står på reservlista.

Betala endast mot utsänd faktura!

Frågor angående anmälan och antagning besvaras av Jan Midsjö på tfn 0480-43 22 05 eller e-post: jan.midsjo@folkuniversitetet.se.

Avanmälan

Eventuell avanmälan ska ske till Folkuniversitetet, Jan Midsjö, ej till KSU:s kansli. Vid avanmälan senare än 10 dagar före kursstart/studiebesök/exkursion eller vid utebliven avanmälan betalas inte avgiften tillbaka. Avbryter deltagaren kursen efter kursstart är grundregeln att kursavgiften inte betalas tillbaka. Vid sjukdom kan dock avgiften återbetalas efter uppvisande av läkarintyg.

För resor längre än en dag gäller särskilda regler (paketreselagen). Kostnader som KSU inte kan påverka debiteras. Deltagarna förutsätts ha täckande försäkringar.

ANMÄLAN OCH ANTAGNING

Samåkning

Vi har vissa aktiviteter som är svåra att nå med kollektiva transportmedel och vi uppmanar till samåkning. Styrelsen föreslår att man betalar 10 kr/mil till föraren.

Ångerrätt

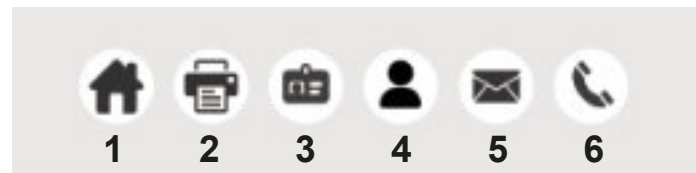
Enligt lagen om distansavtal har du möjlighet att ångra din anmälan som gjorts via hemsidan inom 14 dagar från dagen då vi bekräftat din anmälan (ångerfristen).

Om du vill ångra din anmälan skickar du mejl eller brev till kontaktpersonen på Folkuniversitetet, och vi återbetalar avgiften. Om arrangemanget påbörjats under ångerfristen återbetalas inte de delar som ägt rum, oavsett om du deltagit eller inte. Bokning till arrangemang som du inte är antagen till kan du alltid ångra. Medlemsavgift återbetalas ej.

Reklamation

I första hand vänder du dig till styrelsen. I andra hand till ARN.

Vad betyder ikonerna nederst i mejl från Kalmar Senioruniversitet?

1. Klickar du på denna ikon kommer du till vår hemsida
2. Skriv ut mejlet på din skrivare
3. Detta leder till en hemsida som visar ditt medlemskort. Om du gör detta på din mobiltelefon kan du välja ”Lägg till på hemskärmen” så kan du enkelt få fram medlemskortet när du exempelvis kommer till våra månadsföreläsningar.
4. Leder till personliga sida där du kan ändra på personliga uppgifter. Längre fram kommer du behöva logga in för att anmäla dig till kurs eller föreläsning.
5. Skicka e-brev till Kalmar senioruniversitet.
6. Ring till Kalmar Senioruniversitetets kansli (tisdagar mellan 10-12)

STYRELSE

Lars Carlsson, Lena Persson, Ann-Britt Sparre, Johan Sandholm, Ulla Henriksson, Bibbi Johansson, Kristina Ankarberg Karlbom, Claes Forsgren, Bengt Holmberg och Pär Svensson

Ordförande	Lars Carlsson	070 217 05 71
Vice ordförande	Johan Sandholm	070 699 60 83
Sekreterare	Lena Persson	073 053 03 06
Kassör	Ann-Britt Sparre	073 340 43 01
Programredaktör	Johan Sandholm	070 699 60 83
Övriga ledamöter	Ulla Henriksson	070 335 59 07
	Bibbi Johansson	070 271 31 22
	Kristina Ankarberg Karlbom	070 655 05 63
	Claes Forsgren	070 561 26 19
	Bengt Holmberg	070 604 96 25
	Pär Svensson	070 647 01 79
Valberedning	Peter Engström	070 924 57 15
	Christer Rosén	070 215 08 65
	Lasse Ernst	070 640 62 84
Revisorer	Elisabet Engqvist	
	Kjell Åkesson	
Revisorssuppleant.	Sune Jonzén	
Webbredaktör	Tom Gagner	

KANSLI

Pia Johannesson, Kerstin Hellner

Till kansligruppen vänder du dig med frågor om ditt medlemskap och vid ändringar av adress, telefonnummer och e-postadress.

Telefontid tisdagar 10.00–12.00 från 13 augusti till 10 december.
Tfn 070 608 62 45

FOLKUNIVERSITETETS KONTAKT

Till Jan Midsjö vänder du dig med frågor om kursantagningar, reservplatser och fakturor.

Tfn 0480–43 22 05

E-post: jan.midsjo@folkuniversitetet.se

KALENDARIUM

Studiebesök hösten 2024

För ytterligare information se under respektive studieresa

Oktober

22 Kyrkornas mysterium, Kalmar domkyrka Peter Bexell

November

5 Kyrkornas mysterium, Kråksmåla kyrka Peter Bexell

19 Kyrkornas mysterium, Örsjö kyrka Peter Bexell

December

3 Kyrkornas mysterium, St:a Birgitta kyrka Peter Bexell

Exkursioner

För ytterligare information se under respektive exkursion

September

2 Möte höstens fåglar på Öland gr 1 Donat Hullmann

2 Möte höstens fåglar på Öland gr 2 Donat Hullmann

3 Möte höstens fåglar på Öland gr 3 Donat Hullmann

3 Möte höstens fåglar på Öland gr 4 Donat Hullmann

10 Spännande på mellersta Öland Jan Mikaelsson

12 Spännande på mellersta Öland Jan Mikaelsson

23 Möte höstens fåglar på Öland gr 1 Donat Hullmann

23 Möte höstens fåglar på Öland gr 2 Donat Hullmann

24 Möte höstens fåglar på Öland gr 3 Donat Hullmann

24 Möte höstens fåglar på Öland gr 4 Donat Hullmann

Någon helg i sept, resa till Bråbygden Arnold Samuelsson

KALENDARIUM

Föreläsningar

För ytterligare information se under respektive föreläsningsserie

September

9 Månadsmöte Mats Trondman

18 Linnéuniversitetet Clara Axelsson/Lina Nilsson

18 Opera Peter Hausenkamp

25 Svensk musikhistoria Johan Sandholm

27 Klassisk musik Sune Berglund

Oktober

2 Opera Peter Hausenkamp

7 Månadsmöte Staffan Bergwik

9 Svensk musikhistoria Johan Sandholm

11 Klassisk musik Sune Berglund

16 Linnéuniversitetet Andreas Önnersfors

16 Opera Peter Hausenkamp

23 Svensk musikhistoria Johan Sandholm

25 Klassisk musik Sune Berglund

30 Opera Peter Hausenkamp

November

4 Månadsmöte Peter Johnsson

6 Svensk musikhistoria Johan Sandholm

8 Klassisk musik Sune Berglund

13 Linnéuniversitetet Niklas Ammert

13 Opera Peter Hausenkamp

20 Svensk musikhistoria Johan Sandholm

22 Klassisk musik Sune Berglund

December

2 Månadsmöte Emma Rydnér

**Kalmar Senioruniversitet
Kaggensgatan 42^{3tr}
392 48 Kalmar**

**Expeditionstid
Tisdagar kl. 10.00–12.00
Telefon
070 608 62 45**

**E-post
sukalmar@gmail.com**

**Hemsida
www.kalmarsu.se**

**Organisationsnummer
83 24 01-8269**